

**Uchwała nr XXXII/235/2013
Rady Miejskiej Gminy Skoki
z dnia 3 grudnia 2013r**

w sprawie przyjęcia **Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii**.

Na podstawie art.10 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 ze zmianami) Rada Miejska Gminy Skoki uchwala co następuje:

§1.

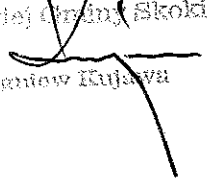
Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii” stanowiący załącznik do uchwały.

§2.

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skoki.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Gminy Skoki

Zdzisław Kujsza

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

A. WPROWADZENIE – KONTEKST SPOŁECZNY

Narkomania, z którą boryka się współczesne społeczeństwo polskie ma obecnie nowe oblicze. Dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, przy czym trudno jest ustalić jakąkolwiek statystyczną prawidłowość odnośnie środowisk, które są „narkomanotwórcze”. Młodzi ludzie biorący narkotyki pochodzą zarówno z rodzin biednych – jak i bogatych, pełnych i rozbitych, z małych miasteczek – i dużych miast.¹ Nie bez wpływu na to zjawisko pozostaje sytuacja ogólnospołeczna w Polsce. Chaos w dziedzinie aksjologicznej, brak autorytetów i ideałów – a do tego bezrobocie, brak perspektyw, trudna sytuacja materialna wielu grup społecznych – są to zawsze czynniki sprzyjające narastaniu negatywnych zjawisk społecznych.

Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się zarówno wzory używania – jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Niepokojący jest fakt, że zmieniła się również ocena stosowania narkotyków, dopuszczająca używanie niektórych substancji w efekcie podążania za modą, gdzie narkotyki stają się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce. Młodzieńcze eksperymentowanie z narkotykami sprowadza się najczęściej do doświadczeń z marihuaną, która jest najczęściej używanym przez młodzież narkotykiem.²

Problem uzależniania od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki i dopalacze to skutek przemian społecznych, które w dużej mierze liberalizują ludzkie postawy wobec zażywania substancji zmieniających świadomość. Wzrasta liczba osób eksperymentujących z narkotykami i już uzależnionych, poszukujących pomocy. Obniża się wiek inicjacji narkotykowej a swobodny dostęp do narkotyków mają już coraz młodsze dzieci. Wśród młodzieży panuje pogląd, że krótkotrwałe i incydentalne zażywanie narkotyków nie jest szkodliwe dla zdrowia, nie prowadzi do uzależnienia. Dominuje model eksperymentalnego, rekreacyjnego lub okolicznościowo – sytuacyjnego używania substancji psychoaktywnych. Najbardziej zagrożone są środowiska wielkomiejskie.

W okresie ostatnich lat w znaczącym stopniu wzrósł problem skutków ubocznych i zatruc po zażyciu dopalaczy, w konsekwencji czego zakazano sprzedaży tych środków.

Metody pomocy osobom uzależnionych zawierają się w dwóch głównych obszarach oddziaływań: metodach psychospołecznych oraz leczeniu farmakologicznym.

Dla lepszego rozeznania problemów narkotykowych przy Krajowym Biurze ds. Przeciwdziałania Narkomanii powstało Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii, które prowadzi krajowy system informacji o narkotykach oraz monitoruje działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania narkomanii na poziomie krajowym i międzynarodowym. Ponadto realizuje i inicjuje badania dotyczące problemu narkotyków i narkomanii oraz opracowuje i udostępnia ich wyniki.

¹ Węgrzecka-Gilińska J. ABC narkotyków. Remedium 2004, 7, s. 8-9

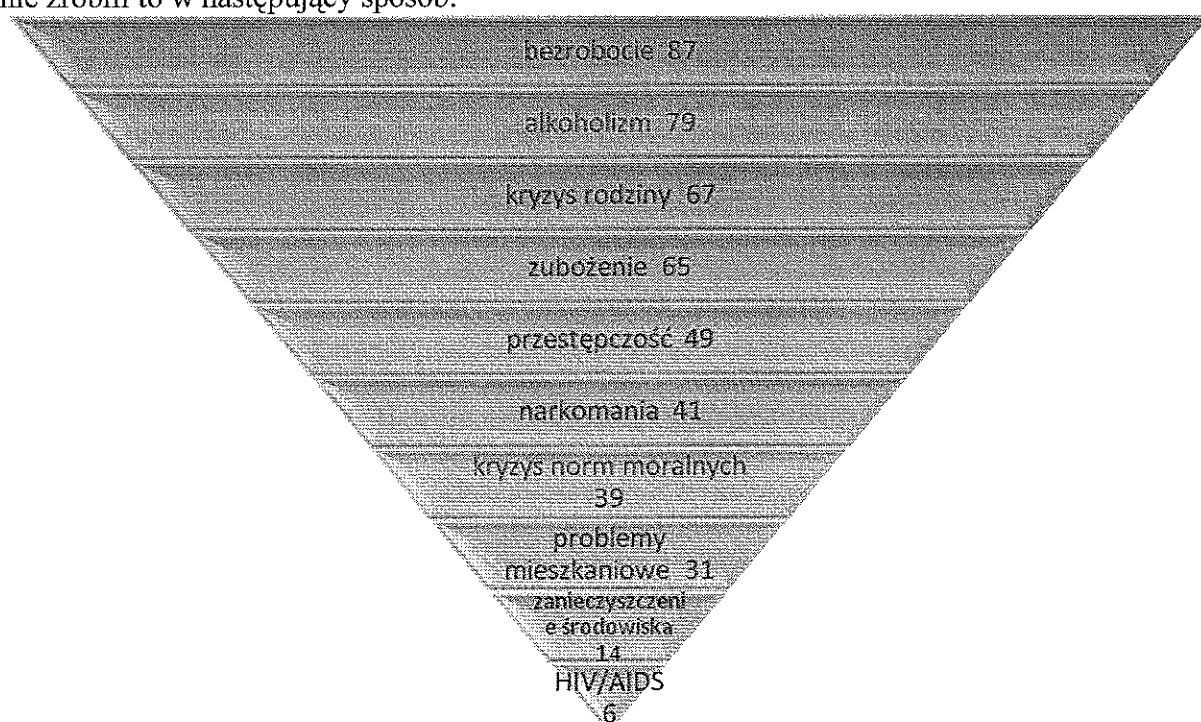
² Kwiatkowski P. Propozycja nowego narzędzia do badania postawy młodzieży wobec eksperymentowania z narkotykami, W: Deptuła M. (red.), Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej. Wyd. UKW, Bydgoszcz 2005, s. 64

B. DIAGNOZA PROBLEMU

Lokalnej diagnozy problemu narkomanii dokonano w oparciu o dane z raportu Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych 2013. Dla określenia postaw mieszkańców Gminy Skoki wobec potencjalnych problemów społecznych związanych z używaniem wybranych substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, przeprowadzono badania ankietowe w trzech grupach respondentów, reprezentujących:

1. **dorosłych mieszkańców gminy** – badania przeprowadzono na reprezentatywnej grupie 100 osób, w której 64% stanowiły kobiety a 36% mężczyźni,
2. **uczniów szkół podstawowych i gimnazjum** z Gminy – badania zrealizowano wśród 433 uczniów,
3. **pracowników punktów sprzedaży alkoholu** w gminie (20 osób).

Mieszkańcy poproszeni o oszacowanie skali występowania różnych problemów społecznych w Gminie zrobili to w następujący sposób:

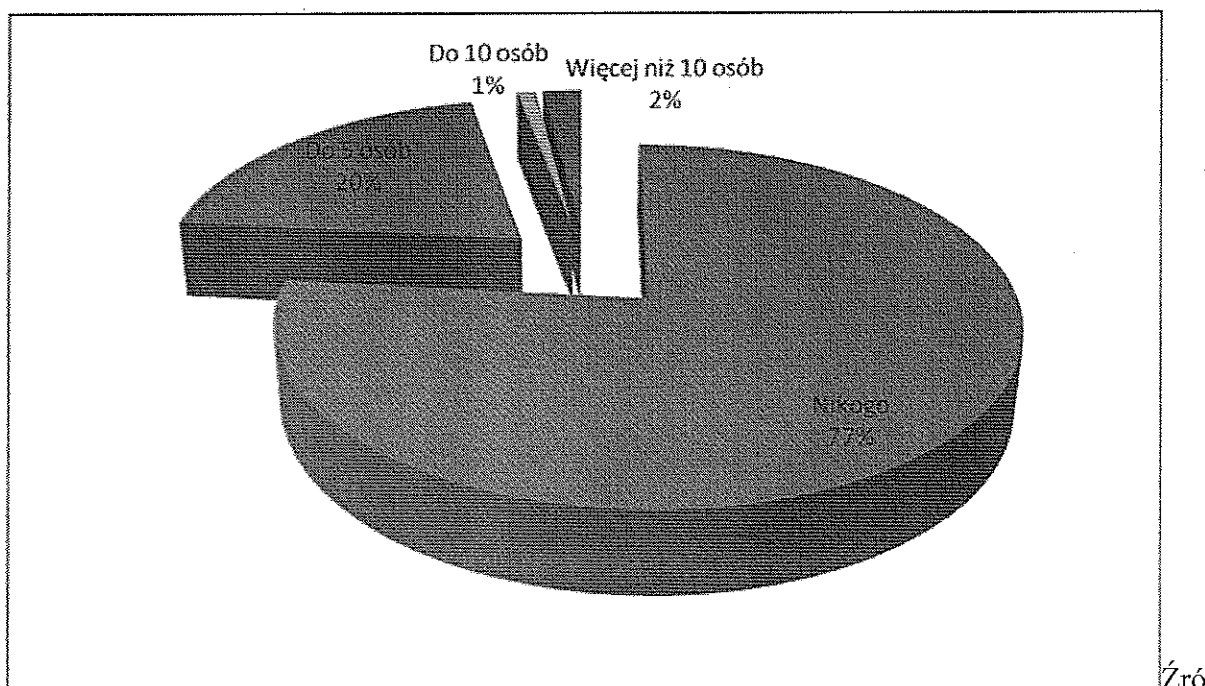

Stosunkowo wysoką pozycję na skali problemów Gminy zajął problem narkomanii.

Pomimo, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tej substancji psychoaktywnej.

Spośród badanych mieszkańców Gminy większość badanych (76%) nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto używałby narkotyków – choć pozostali wskazują na znajomość od kilku do dziesięciu osób używających narkotyki.

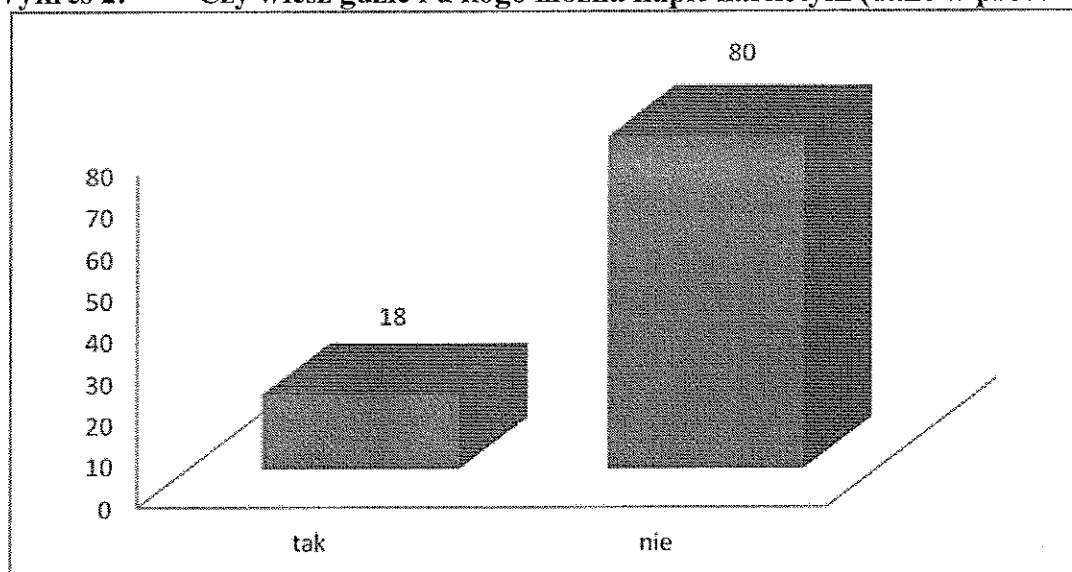
Wykres 1: Znajomość osób używających narkotyków w środowisku badanych (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Część badanych osób posiada wiedzę na temat źródeł zaopatrywania się w narkotyki – 18% przebadanych dorosłych mieszkańców Gminy wie gdzie i u kogo można je kupić.

Wykres 2: Czy wiesz gdzie i u kogo można kupić narkotyki (dane w procentach)

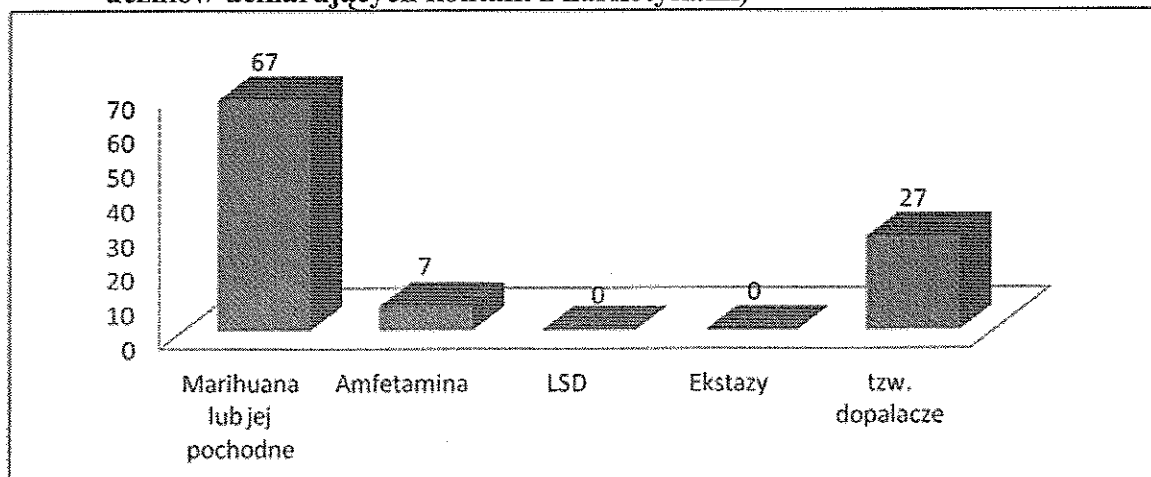
Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Badani mieszkańcy Gminy raczej nie są skłonni traktować alkoholu i narkotyków za dobry sposób na radzenie sobie ze stresem, choć wyniki badań wskazują na to, że pewna ich część ma w tym temacie szkodliwe przekonania. Większość badanych (66%) uważa, że nie pomagają one w kryzysie, jednocześnie 10% uzależnia to od konkretnej sytuacji. Niepokojące jest także to, że 23% badanych przyznaje, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Mieszkańcy Gminy są radykalni w zakresie poglądów dotyczących szkodliwości substancji zwanych dopalaczami. 83% badanych potwierdza że działanie tych produktów może być równie szkodliwe, co stosowanie narkotyków.

Natomiast młodzi ludzie – uczniowie szkół w Gminie – często przyznają się do doświadczeń z narkotykami. Spośród wszystkich badanych uczniów, 28% uczniów przyznało, że miało kontakt z narkotykami.

Wykres 3: Najczęściej używane narkotyki (dane w procentach wyliczonych wobec uczniów deklarujących kontakt z narkotykami)

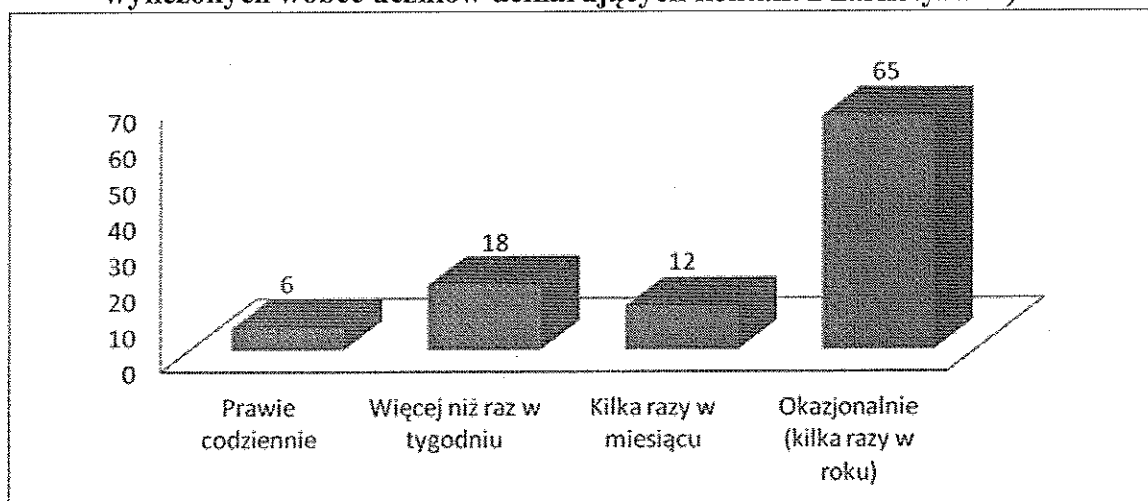
Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Podobnie jak wśród polskiej młodzieży, w Gminie Skoki najpopularniejsza jest marihuana – do jej używania przyznaje się 67% uczniów deklarujących kontakt z narkotykami. W następnej kolejności uczniowie wymieniają tzw. dopalacze i amfetaminę.

96% uczniów deklarujących używanie narkotyków pierwszy raz sięgnęło po nie w szkole. Znacznie rzadziej (4%) uczniowie pytani o okoliczności inicjacji narkotykowej wskazywali na wagary.

Pozytywnym aspektem w analizowanych badaniach jest fakt, iż większość uczniów (65%) deklarujących używanie narkotyków wskazuje że sięgają po nie jedynie okazjonalnie.

Wykres 4: Częstotliwość sięgania po narkotyki przez uczniów (dane w procentach wyliczonych wobec uczniów deklarujących kontakt z narkotykami)

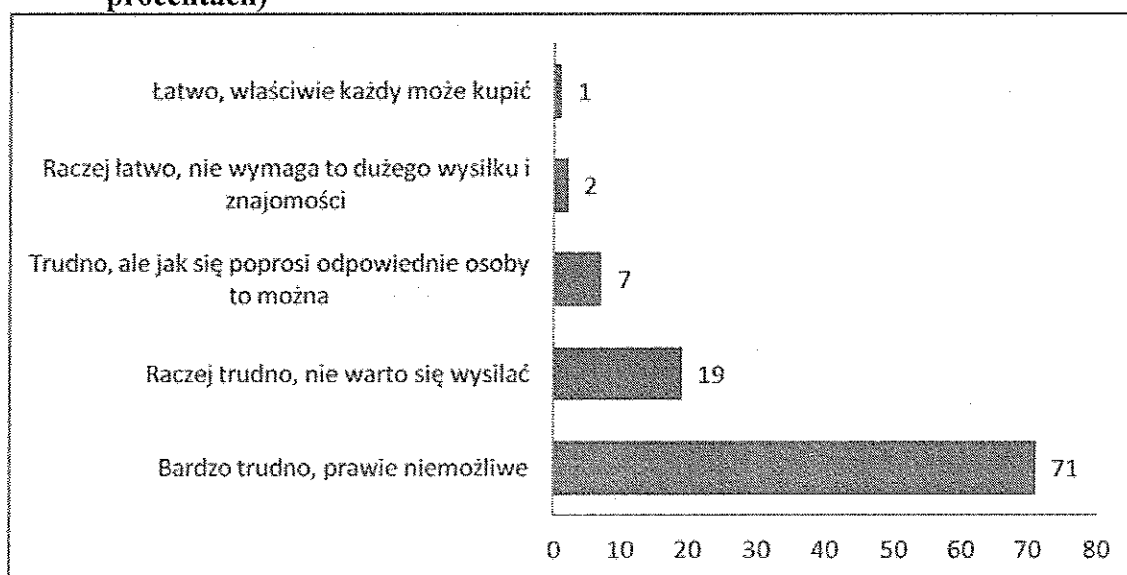
Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Uczniowie sięgają po narkotyki w chwilach silnych emocji (33%), z przyzwyczajenia (7%), oraz z innych, nie wymienionych, powodów (60%). Żaden z badanych uczniów, według deklaracji, nie sięga po narkotyki dla towarzystwa.

Część uczniów jest przekonana, że rodzice nie wiedzą o ich narkotykowych doświadczeniach, taką odpowiedź wskazało 22% biorących uczniów. Rodzice 22% uczniów podejmuje z dzieckiem rozmowę na temat narkotyków. Zdaniem 44% uczniów, rodzice nie interweniują, choć domyślają się istnienia problemu. W ocenie 11% uczniów zażywających narkotyki, rodziców to nie interesuje.

Spośród wszystkich badanych uczniów – 13% wie gdzie i u kogo można kupić narkotyki, choć jak stwierdzają badani – nie jest to już tak łatwe jak w przypadku papierosów czy nawet alkoholu.

Wykres 5: Trudność zakupu narkotyków w ocenie młodzieży szkolnej (dane w procentach)

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Dla 71% badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. 1% uważa, że narkotyki są łatwo dostępnym towarem. Najłatwiej zdaniem badanych zakupić jest papierosy, a następnie alkohol, zaś narkotyki, które nie są legalnie dostępne, są najtrudniejszym do zdobycia towarem, choć jak się okazuje dla części uczniów nie jest to niemożliwe.

Uczniowie szkół w Gminie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie ich problemów. Zdecydowana większość z nich (91%) stwierdza, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Duży odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (8%). Dodatkowo 1% uzależnia to od sytuacji.

27% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki ich zażywania, 12% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 61% tych konsekwencji nie zna. Mniejszy procent uczniów (41%) nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 27% badanych uczniów, a 25% potrafi powiedzieć dokładnie jakie grożą za to sankcje.

Uczniowie szkół w Gminie stosunkowo często przyznają się do doświadczeń z narkotykami a wśród tych, którzy mieli z nimi kontakt najbardziej popularnym narkotykiem jest marihuana. Dla sporej części uczniów, zdobycie narkotyków jest możliwe przy mniejszym lub większym nakładzie wysiłków. Zgodnie z oceną wysokiej wagi zagrożenia problemem narkomanii w badaniu dorosłych mieszkańców Gminy, sami młodzi odsłaniają swoje zainteresowanie eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi. Tym bardziej warto nasilić profilaktykę w tym zakresie kierowaną do uczniów.

W 2013 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły dwa wnioski o udzielenie pomocy osobom zażywającym narkotyki. Problem ten pojawia się jednak coraz częściej w kontekście uzależnienia od alkoholu - można stwierdzić, że u wielu osób występuje tzw. uzależnienie krzyżowe. Osoby potrzebujące pomocy kierowane są do Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego do psychologów i terapeuty leczenia uzależnień, którzy motywują je do podjęcia leczenia odwykowego lub udzielają informacji na temat możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy czy też udzielają wsparcia specjalistycznego w sytuacjach kryzysowych.

Z danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Skokach wynika, że problem zażywania środków psychoaktywnych dotyczy w głównej mierze alkoholu.

C. PRIORYTETY WYZNACZAJĄCE ZADANIA Z ZAKRESU ZAOBIEGANIA NARKOMANII

- 1) zapobieganie sięganiu po narkotyki;
- 2) zapobieganie przekształcaniu się eksperymentalnego zażywania w zażywanie regularne;
- 3) podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat środków psychoaktywnych, problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i psychospołecznych uwarunkowań narkomanii;
- 4) zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych;
- 5) zwiększenie liczby i zróżnicowania programów profilaktycznych uwzględniających problematykę zapobiegania narkomanii;
- 6) zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu środków psychoaktywnych;
- 7) zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków;
- 8) promowanie wśród społeczności lokalnej wzorców zdrowego stylu życia;
- 9) poprawa współpracy instytucji, organizacji i innych służb działających w obszarze przeciwdziałania narkomanii m.in. przy monitoringu skali zjawiska.

D. SZCZEGÓŁOWE ZADANIA PROGRAMU I SPOSÓB REALIZACJI

I. Diagnozowanie środowiska lokalnego w zakresie występującego w nim problemu narkomanii poprzez:

1. Prowadzenie przez różne instytucje monitoringu problemu narkomanii w celu ciągłego weryfikowania danych.

II. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez:

1. Finansowanie pomocy specjalistycznej udzielanej w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Skokach.
2. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie w ośrodkach terapii uzależnień.

III. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez:

1. Finansowanie konsultacji i porad specjalistów udzielanych rodzinom osób uzależnionych od narkotyków w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym.
2. Organizowanie wypoczynku (np. letniego lub zimowego) dzieciom pochodzącym z rodzin należących do grup tzw. ryzyka.
3. Objęcie zajęciami opiekuńczo – wychowawczymi, profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi itp. w świetlicach działających na terenie Gminy Skoki, dzieci pochodzących z rodzin należących do grup tzw. ryzyka.

IV. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych dla uczniów:

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń podnoszących kompetencje osób realizujących w Gminie zadania obejmujące problematykę narkomanii, w szczególności dla pracowników socjalnych, szkół, wychowawców świetlic, kuratorów sądowych, funkcjonariuszy Policji, członków GKRPA, przedstawicieli samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, służby zdrowia itp.
2. Dofinansowywanie szkoleń osobom pracującym z dziećmi z grup tzw. ryzyka.
3. Prowadzenie i finansowanie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz zakup sprzętu do prowadzenia zajęć.
4. Organizowanie, prowadzenie i finansowanie kampanii edukacyjno – profilaktycznych, porad, konferencji, debat, festynów, pikników, happeningów itp. związanych z profilaktyką uzależnień i promocją zdrowego stylu życia oraz udziału w kampaniach ogólnopolskich.
5. Finansowanie programów profilaktycznych i interwencyjno - profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
6. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych przez młodzież i skierowanych do grup rówieśniczych.
7. Zakup materiałów edukacyjnych: ulotek, plakatów, czasopism, broszur, filmów, książek itp. informujących o istocie uzależnienia oraz ich upowszechnianie m.in. w punkcie informacyjno – konsultacyjnym, szkołach, ośrodku pomocy społecznej, bibliotece, ośrodkach zdrowia itp.

V. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii poprzez:

1. Współorganizowanie i finansowanie działań na rzecz promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród społeczności lokalnej oraz wolnego od nałogów zagospodarowanie czasu wolnego (działań profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych, rekreacyjnych itp.).
2. Wspieranie szkół i placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych w zakresie budowania i realizacji strategii działań profilaktycznych.

VI. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym poprzez:

1. Współpracę Gminnego Koordynatora ds. Uzależnień z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom.

VII. Organizowanie pracy Gminnego Koordynatora ds. Uzależnień w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii:

1. Zapewnienie warunków lokalowych, sprzętowych i materiałowo – technicznych do działalności.
2. Finansowanie kosztów rozmów telefonicznych związanych z realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Finansowanie udziału w naradach, szkoleniach i konferencjach zwiększających kompetencje koordynatora w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii organizowanych przez różne instytucje i organizacje zajmujące się rozwiązywaniem problemów uzależnień.
4. Zapewnienie zwrotu kosztów podróży w związku z wykonywaniem zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz obowiązujących w tym zakresie ustaw na zasadach określonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167).

Partnerzy w realizacji programu:

Podmioty, z którymi Gmina Skoki współpracuje przy realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii to m.in.:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki oświatowe
- Służba Zdrowia
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Biblioteka Publiczna
- Policja
- Organizacje pozarządowe.
- Specjaliści zajmujący się problematyką uzależnień (terapeutyci uzależnień, psychologowie, prawnicy itp.)
- Sąd Rejonowy w Wągrowcu

E. FINANSOWANIE I REALIZACJA PROGRAMU
--

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy w dziale 851- ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 - przeciwdziałanie narkomanii, pozyskiwanych z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Może być zasilany dotacjami z zewnątrz lub darowiznami sponsorów.

Za prawidłową koordynację zadań Programu odpowiedzialny jest wyznaczony przez Burmistrza:

- Koordynator ds. Uzależnień

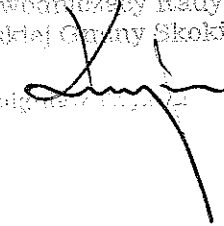
F. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Stałe monitorowanie sytuacji w zakresie używania i eksperymentowania z narkotykami oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska narkomanii, podejmowanych przez jej członków zachowań ryzykownych może stanowić podstawy do planowania działań profilaktycznych, interwencyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych oraz przesłanki do oceny ich skuteczności.

Monitorowanie i ewaluacja Programu na terenie Gminy Skoki odbywać się będzie we współpracy i na podstawie informacji pozyskanych od instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze problematyki związanej z realizacją zadań w nim ujętych. Polegać będzie na:

- zbieraniu danych statystycznych
- prowadzeniu badań ankietowych dotyczących skali zjawiska
- analizie uzyskanych danych, opracowaniu wniosków i priorytetów do dalszej pracy.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Gminy Skoki

Zbigniew...